

H.I. SCHILLER. L'EXPERIÈNCIA NORD AMERICANA

«Han enganyat massa la gent»

«Posseir un segle és posseir un imperi», deia Herbert I. Schiller fa setze anys. Teòric de la comunicació clau per entendre les relacions entre informació i poder, no contempla massa optimista aquests últims anys del nou-cents. «La resistència de l'antiimperialisme s'ha acabat i Europa és un desastre», conclou.

DOMÈNEC UMBERT

«Els gegants es preparen davant la liberalització de l'Europa Occidental i de l'Estat espanyol amb uns recursos enormes», ha afirmat Schiller en el seminari sobre la televisió per cable que s'ha celebrat a Barcelona. Una altra vegada ha parlat de l'experiència nord-americana. «Però no per xovinisme, sinó perquè la dinàmica dels Estats Units és la mateixa que s'aprecia i que s'exporta a d'altres societats».

El nom de Herbert I. Schiller arribà a les llibreries el primer any de la transició, quan els nens del franquisme tardívol s'havien fet grans i arribaven a la Universitat. Educats amb la televisió, nodrits amb la Coca-Cola, i transportats sense cap consideració en qualsevol sis-cents, aquesta generació es va trobar —de colp i volta— amb un nord-americà que afirmava que tot això no ho fèiem perquè ens venia de gust. L'autor de *Comunicació de masses i imperialisme ianqui* volia prevenir-nos, des de dins, del «Segle nord-americà». «Posseir un segle és posseir un imperi», deia fa setze anys.

—¿Hi ha hagut, en aquest temps, algun canvi fonamental?

—Hi ha hagut canvis en la tecnologia, han aparegut nous grups de capital i de control, però la dinàmica bàsica no ha variat. La gent encara veu pel·lícules nord-americanes i llegeix notícies de l'Associated Press, però el poder avui es concentra en el control dels computadors, del *software*, del flux de la informació, els satèl·lits... D'altra banda, la resistència no és la mateixa de fa deu anys. En molts països, sobre tot del Tercer Món, les estructures econòmiques capitalistes són més potents, i el que havia estat un nacionalisme antiimperialista s'ha desfet en llocs de trobada i negocis de les transnacionals.

—¿I a Occident?

—A l'Europa Occidental la situació és un desastre. S'ha produït un rebot de les posicions radicals revolucionàries de fa trenta o quaranta anys. Avui es defensa que la classe no existeix i que el conflicte de classes no és important. La tendència és cap a la col·laboració entre classes, cap a l'antisocialisme, cap a l'antisovietisme. Això és el que es pot veure avui a Europa, i és trist.

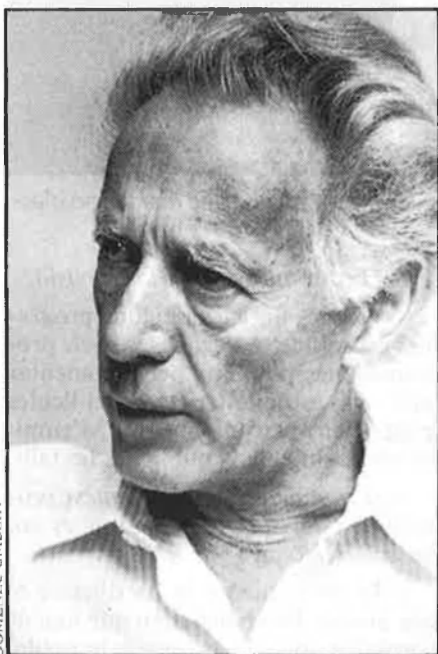
—¿Quina cara fan els seus alumnes de la Universitat de Califòrnia quan vostè parla d'imperialisme ianqui?

—No puc utilitzar aquestes paraules, no les entendrien i, a més, em di-

rien que estic boig. S'ha d'utilitzar un altre llenguatge. No es pot dir tot. Però la gent ja em coneix i els que vénen a les meves classes pot ser que siguin una mica més oberts, més disposats a escoltar.

—Fisher deia que una nació s'havia d'entendre com un sistema de comunicació. En funció d'això, ¿com descriuria vostè els Estats Units?

—Els Estats Units són un exemple fascinant... Només s'ha de fer una ullada per a entendre per què diuen que som els més oberts, els més lliures... Hi ha 1.500 diaris, 8.000 emissores de ràdio, 1.000 cadenes de tele-

«A vegades utilitzen un cas com el meu per demostrar que el sistema és obert.»

visió. Però el veritable control és el control del comerç, de la propietat privada, del capital. Amb tanta quantitat de mitjans de comunicació no ix una opinió d'esquerres —el que anomenem esquerra allà és el centre aquí—. Malgrat aquesta diversitat, la varietat d'opinions és molt limitada.

—¿El tema de Nicaragua n'és un exemple?

—El govern manipula aquest tema amb una propaganda contínua. Però la població no està contenta amb aquesta política, i això ha evitat potser una intervenció a Nicaragua. Reagan diu: «Hem d'eliminar la síndrome de Vietnam», però la gent es preocupa perquè no vol un altre Vietnam. Malgrat la pressió de l'administració, hi ha grups que faciliten una informació honesta, com certs sectors catòlics i joves periodistes.

—¿No se sent vostè com en una illa als Estats Units?

—Home, no és que sigui precisament majoria, he, he. Però hi ha més gent, sobretot gent jove. No em trobo totalment aïllat.

—¿Ha tingut problemes amb l'administració?

—El meu primer llibre va eixir en el moment de màxima reacció contra la guerra del Vietnam. Hi havia un gran moviment social, i jo era una altra veu. Després, les condicions van canviar i em vaig quedar més sol... A vegades utilitzen un cas com el meu per a demostrar que el sistema és obert. «Ho veieu, ell pot parlar perquè nosaltres tenim una democràcia», deien. Però ¿què vol dir un que parla entre deu mil que no parlen?

—¿És vostè tan optimista davant les noves tecnologies com el seu amic Lee Hanna?

—No. Durant aquest segle han enganyat massa la gent. Han dit que les noves tecnologies portarien coses meravelloses, i després les coses no funcionen així. Això ha passat amb la ràdio, amb la televisió, amb els satèl·lits... Es va presentar aquesta tecnologia com a factor enriquidor de la vida humana. Els éssers humans es realitzarien més i tots hauríem de ser molt cults. Només calia tocar un botó... Però el que ha passat realment és que aquesta tecnologia ha actuat com una mena de pacificador social. No es pretén que la gent tingui ganes de fer coses, de canviar-les. Es tracta que la gent estigui tranquil·la, passiva, que sigui espectadora.

—¿Com afecta aquest procés els estats?

—El concepte de frontera queda pràcticament eliminat. Les dades electròniques van d'un país a un altre i ningú no sap què contenen, només ho saben les empreses. Es pot enviar qualsevol tipus d'informació. El sistema bancari mundial utilitza aquest sistema. Cada dia fa bilions de transaccions d'ordinador a ordinador. Suposem que tinguéssiu un veritable govern socialista i que realment volgués fer alguna cosa, es toparia de seguida amb aquest flux internacional: la pesseta baixaria, no hi hauria inversions...

—Així, doncs, ¿no es pot fer res?

—Això no vol dir que no es pugui fer res, però s'hauria de comptar amb un liderat i amb un suport popular. En comptes d'això, quasi totes les polítiques s'adrecen a lligar el país amb tots aquests mecanismes capitalistes internacionals, i s'enfonsa més i més, i es perd més i més l'habilitat de controlar les decisions que afecten la teua

«Malgrat tanta quantitat de mitjans de comunicació, a EUA no hi ha una opinió d'esquerres, de centre en dirien ací.»

vida. ¿Per què van canviar el vot de l'OTAN ací? Aquests governs, diguin el que diguin...

—¿S'han assolit als Estats Units els objectius que es preveien amb la instal·lació de la televisió per cable?

—No, s'ha obtingut el resultat contrari. En comptes de descentralització, s'ha arribat a una major concentració i a una més forta centralització. Els programes, no els fan els grups locals, sinó fàbriques culturals, de grans empreses. Tots els principis que proclamen: de democratització, amb un canvi de regulació, es van esvaïr. Ara, els propietaris de la televisió per cable ja no han de fer cas a ningú, només als diners. No hi ha cap responsabilitat social. Pel que fa als continguts, hi ha molta repetició, esports, informació meteorològica... programes de pacificació social.

—¿Vostè mira sovint la televisió?

—Veig les notícies i alguns programes específics. A vegades veig els programes més populars per a comentar amb els estudiants. Les pel·lícules m'agraden, però al cinema. M'empipa moltíssim que la publicitat les talli.

—¿I què pensa vostè d'aquest projecte de televisió per cable que es vol fer a Barcelona?

—Jo diria que no hi ha d'haver-hi cap pressa. És un debat en què han de participar tots els sectors de la població, com més millor, malgrat que aquests sectors pensin que no tenen res a dir. Però això no passarà si no hi ha una pressió social, una mobilització política que ho exigeixi. I això no passarà si la gent no creu que aquestes exigències són raonables. És important que les decisions no les prenguin

un grup de tecnòcrates, gent només interessada en la seva pròpia carrera política. Quan comencen a dir que «s'ha de tenir», s'ha de resistir.

—¿I la privatització de la televisió?

—Miri, un dels conferenciantes repetia sovint allò del monopoli de l'estat. Probablement és veritat que funciona. Jo no dic que aquest monopoli sigui bo, però ¿per què no adreçar els esforços perquè aquest monopoli de l'estat sigui més receptiu? ¿Per què ha de desaparèixer i passar a les empreses? Això sí que és el final. Llavors no hi haurà possibilitats. Quan utilitzen paraules com monopoli, no són sincers.

—A nivell de tecnologia, ¿què pot fer Europa davant els Estats Units?

—Hi ha moltes àrees en les quals destaca Europa. Però, en general, el poder dels Estats Units radica encara en l'enorme pressupost del Pentàgon. Un pressupost destinat, en la major part, a mantenir la superioritat militar. És molt difícil que Europa pugui igualar aquest pressupost i el de les grans empreses nord-americanes. Hi ha algunes companyies europees fortes, però aquest és el panorama global.

Schiller té l'aspecte d'un filòsof grec fent d'americà, però d'educació britànica. La seva boca allibera només l'energia necessària perquè la seva veu es pugui sentir. En acabar la seva intervenció en el seminari, Schiller afirmava: «S'ha de distingir entre il·lusions i realitats. No es tracta d'una qüestió de tipus tècnic, sinó realment d'una qüestió políticocultural sobre quin tipus de societat es vol: de marketing, consumista, dividida, marginada... Si vostès tenen una opinió distinta de com ha de ser la seva societat, han d'obrir una gran discussió». □

CEI Centro de Estudios de Inglés

CURSOS D'ANGLÈS

- Adults i xiquets a tots els nivells, 2 ó 3 hores setmanals.
- Cursos intensius trimestrals de 6 hores setmanals.
- Professors nadius titulats.
- Preparació per als exàmens lliures de l'Escola Oficial d'Idiomes.

INFORMÀTICA

- Curs de programació en Basic i iniciació a la informàtica a DOS.
- Ordinadors compatibles IBM.

ANUNCIA L'obertura de matrícula corresponent al curs 1986/87

NIVELLS

- Cursos especials d'INFORMÀTICA d'Empresa.
- Grups reduïts amb programador per alumne.
- Cursos de 2, 3, 4 i 5 hores setmanals. (Horari de 9 a 2 i de 4 a 10.)

MECANOGRAFIA (Només en l'acadèmia de Campanar)

- Cursos de 3 i 5 hores setmanals.
- Cursos intensius trimestrals. (Horari de 9 a 1 i de 4 a 10.)

Garrigues, 2, baix i principal - Tels. 352 21 02 i 352 69 27 - 46001-VALÈNCIA
Gravador Enguídanos, 51, baix - Tel. 348 11 07 Campanar - 46015-VALÈNCIA